

Legionella

Omfattning

Förebyggande åtgärder samt åtgärder vid för låg varmvattentemperatur och/eller bristande cirkulation i vattensystemet.

Dokumentet gäller för personal och studerande inom sjuk-, hälso- och tandvård i Region Västerbotten och personal från Fastighet Region Västerbotten som ansvarar för vattenförsörjning.

Bakgrund

Legionella är en bakterie som finns i sötvatten och som hos människa kan ge upphov till lunginflammation, såsom legionärssjuka, eller Pointacfeber som är ett influensaliknande tillstånd. Bakterien kan växa till i vattenledningars biofilm och kan smitta via inandning av aerosoler av små vattendroppar till exempel i samband med duschning. För låg varmvattentemperatur och/eller bristande cirkulation ut till tappningsställena gynnar tillväxt av bakterier. Patienter med nedsatt immunförsvar löper ökad risk att insjukna.

Syfte

Minska risken för patienter att insjukna i legionella. Dokumentet kompletterar Vårdhandbokens avsnitt om legionella och tydliggör ansvarsfördelning mellan vård och Fastighet Region Västerbotten.

Lagar och andra krav

Ej tillämplig.

Ansvar och befogenheter

Fastighet Region Västerbotten ansvarar för att systemet övervakas vad gäller vattentemperatur och vattencirkulation. Vid behov ska loggning kunna dokumenteras och sparas. Fastighet Region Västerbotten ansvarar för att meddelande vid större störningar ges till vården, framförallt via LINDA, samt till Vårdhygien.

Beskrivning/Genomförande

Övervakning av vattentemperatur

Boverkets norm angående vattentemperatur ska följas. Det innebär att utgående varmvatten ska hålla minst 60°C och på tappställen ska minimitemperaturen vara 50°C. Temperaturen på kallvatten vid tappställe ska vara maximalt 20°C. Vid misstanke om felaktiga varm- eller kallvattentemperaturer ska Fastighet Region Västerbotten kontaktas.

Cirkulation i vattensystemet

Vattenledningsnätet ska konstrueras på ett sådant sätt att s.k. blindledningar undviks och att ett bra flöde finns i hela systemet. Vid upptäckt av blindledning skall denna kapas vid stamledning.

Övervakning av cirkulationspumpar ska ske för att se att dessa fungerar.

Vid tillfälliga avstängningar inom en verksamhet (avdelning/enhet/vårdrum) i mer än en vecka, där vården har kvar nyttjandet och avser återuppta verksamhet ansvarar vårdverksamheten för att tappställen och duschar genomspolas en gång per vecka (varm- och kallvatten) under minst en minut och innan man tar emot patienter. Eventuella spol- och diskdesinfektorer tomkörns också en gång per vecka.

Vid långsiktiga avstängningar, såsom vid större tidskrävande ombyggnationer eller vid tomställning av lokaler/våningsplan ansvarar Fastighet Region Västerbotten för att genomspolning av tappställe, duschar och tomkörning av spol- och diskdesinfektorer görs en gång per vecka under minst en minut. Vattenautomater och ismaskiner ska undvikas i vårdverksamheter.

Undvik att montera ögonduschar med fast installation.

För tandvårdens unitar ska socialstyrelsens rekommendationer följas.

Vid misstanke om för lågt vattenflöde kontaktas Fastighet Region Västerbotten.

Övriga åtgärder

Använd sterilt vatten i all utrustning för andningsvård och vid sugning av luftvägar.

Duschslangar och duschhuvuden ska bytas regelbundet enligt lokal rutin på avdelningar som har särskilt infektiösa patienter.

Duschhuvuden ska ha stora hål som minskar aerosolbildning. Duschslangar bör inte vara längre än 1,5 meter och vara av icke genomskinligt material.

Luftfuktare bör inte förekomma i vårdmiljö.

Mikrobiologisk övervakning

Provtagning för legionella i vattnet utförs på bestämda provtagningsställen och med en frekvens som är överenskommen mellan Fastighet Region Västerbotten och Vårdhygien. Fastighet Region Västerbotten ansvarar för att åtgärder vidtas vid positiva odlingsfynd och att hygienläkare informeras. Tandvårdens units provtas enligt rekommendation från Socialstyrelsen en gång per år.

Åtgärder vid för låg varmvattentemperatur och/eller bristande cirkulation i vattensystemet

Följande åtgärder ska vidtas vid vårdavdelning:

- patienter får inte duscha
- vid sårbehandling med ren rutin får inte kranvatten användas utan steril koksalt ska användas
- isbitar till immunosupprimerade patienter ska inte göras av kranvatten. Använd sterilt vatten eller kokt vatten
- duschmunstycke och slang bytes.

Följande åtgärder ska vidtas av vårdhygien:

- provtagning för odling av legionella från utvalda tappställen
- temperaturmätning av varmvatten från utvalda tappställen
- meddela till Fastighet Region Västerbotten när åtgång till normala rutiner kan ske
- kontrollodla vatten från utvalda ställen efter återgång till normala rutiner

Vid frågor om hantering av olika övriga situationer kontaktas Vårdhygien.

När normala förhållanden gällande varmvattentemperatur/cirkulation åter föreligger

Fastighet Region Västerbotten ska efter samråd med Vårdhygien meddela verksamheten när återgång till normala rutiner kan ske. Samtliga tappställen (kranar och duschar) ska efter detta genomspolas med högsta möjliga vattentemperatur under två minuter innan normal användning av avttnet återupptas.

Ansvarsfördelning för legionellaförebyggande åtgärder

Vid normal vattencirkulation och/eller temperatur (tabell1)

Ansvar	Uppgift/Händelse	Åtgärder	Vem
Fastighet Region Västerbotten	Vattentemperatur enligt Boverkets normer	Styrning och larmhantering via överordnade styr- och övervakningssystem	- Drifttekniker - Sektionschef
Fastighet Region Västerbotten	Cirkulation i vattenledningsnät	Styrning och larmhantering via överordnade styr- och övervakningssystem. Undvik förekomst av blindledningar	- Drifttekniker - Sektionschef - Projektledare (vid ombyggnad)
Vården	Förebygga legionellainfektion	Undvik vattenautomater och ismaskiner. Inga luftfuktare i vårdmiljö. Använd sterilt vatten till andningsvård. Låt vattnet rinna minst en minut innan patienten duschar. Duschslangar och duschkvuden ska bytas regelbundet enligt lokal rutin på avdelningar som har särskilt infektionskänsliga patienter. Använd duschkvuden med stora hål. Duschslangar ska vara kortare än 1,5 meter och gjorda av icke genomskinligt material. Meddela	- Avdelningschef

		Fastighet Region Västerbotten om tappställen finns som ej nyttjas.	
Vårdhygien	Förebygga legionellainfektion	Odlingar från vattnet: regelbundet enligt schema	- BMA på hygienlabb, hygiensjuksköterska, hygienläkare
Vårdhygien	Förebygga legionellainfektion	Utbildningsinsatser till vården och personal på Fastighet Region Västerbotten	Hygiensjuksköterska, hygienläkare

Förebyggande åtgärder vid planerade cirkulationsstörningar (tabell 2)

Ansvar	Uppgift/Händelse	Åtgärder	Vem
Fastighet Region Västerbotten	Vid långsiktiga avstängningar som vid ombyggnationer eller tomställning av lokaler	Genomspola alla tappställen inkl duschar, tomkör disk- och spoldesinfektorer x 1/vecka	- Drifttekniker - Sektionschef - Förvaltare har ett informationsansvar till drift
Vården	Vid stängningar av vårdverksamhet mer än en vecka	Genomspola alla tappställen och duschar minst en minut, tomkör disk- och spoldesinfektor x 1/vecka och före patienter tas emot	- Avdelningschef delegerar

Åtgärder vid oplanerade avvikelser i temperatur/cirkulation (tabell 3)

Ansvar	Uppgift/Händelse	Åtgärder	Vem
Fastighet Region Västerbotten	Vattentemperatur avvikande från Boverkets normer	Meddela större störningar till vården via LINDA och Vårdhygien (tel 51316) samt åtgärda problemet	- Drifttekniker - Sektionschef
Vården	Felaktig vattentemperatur avvikande från Boverkets normer	Meddela felaktiga temperaturer till Fastighet Region Västerbotten	Den som upptäcker meddelar närmaste chef vilken kontaktar Fastighet Region Västerbotten - Kundservice
Vårdhygien	Mikrobiologisk kontroll vid störning	Odlingar från vattnet: vid störningar och smittutredningar.	BMA på hygienlabb

Historik

Ersätter tidigare legionelladokument nr 233596

Ersätter tidigare dokument "Åtgärder vid meddelande om för låg varmvattentemperatur och/eller bristande cirkulation i vattensystem vid sjukhus" samt "Rutiner för genomspolning av tappvatten i tillfälligt avställda och tomställda vårdlokaler".

Utarbetat av

Vårdhygien i samarbete med Fastighet Region Västerbotten

Referenser och förändringar

Avsnittet placeras sist i dokumentet och hanteras av systemet

Dokumentinformation
Referenser: Nej
Förändringar sedan senaste utgåva: